

1

— Atleiskit, kiek dar reikės laukti, kol mano vyrams bus leista grįžti prie darbo?

Krosas neatsakė — nukreipė žvilgsnį į pažaliavusį, išpurtusį veidą jaunuolio, kuris gulėjo netoliese stovinčio JCB ekskavatoriaus kauše. Suvyniotas į statybose naudojamą polietileno plėvelę kūnas buvo laikomas viename iš griaunamų garažų. Plėvės klostėse kaupėsi kraujas ir kiti po mirties išsiskybę biologiniai skysčiai. Iš šalies vaizdas priminė mėsos gabalo vakuuminėje pakuotėje. Vyro akys buvo blankios ir negyvos, tokios pat kaip parduotuvėje ant ledo ilgą laiką pragulėjusios žuvies. Garažai rikiavosi už savivaldybei priklausančių šeštojo dešimtmečio statybos Barton Hilo rajono daugiabučių. Anuomet jie žadėjo geresnį gyvenimą, o dabar tik darkė kraštovaizdį.

Krosas atsisuko į rangovą ir porą sekundžių jį tyrinėjo. Tai buvo rausvo veido vyriškis vaškuotu „Barbour“ paltu. Atrodė, kad kai savo sėdimąja nešildo vietinio baro kėdės, jis daug laiko praleidžia lauke. Krosas atkreipė dėmesį, jog žodžių junginys „mano vyrai“ buvo pavartotas siekiant suteikti sau aukštesnį statusą.

— Ana ten guli negyvas žmogus. Jaunuolis. Žmogžudystė toli gražu neatmetama kaip viena iš mirties priežasčių, netgi tokiame ankstyvame tyrimo etape, — paaiškino Krosas.

— Suprantu ir man labai gaila, bet turime dirbti toliau, — neatlyžo vyriškis.

— Mums reikės jūsų ir visų ši rytą statybvietėje buvusių darbuotojų parodymų. Tada visi galėsite eiti namo, — pareiškė Krosas.

— Namo? Apie ką jūs kalbate? — pyktelėjo rangovas.

— Įvykdyta žmogžudystė. Kadangi vieno iš jūsų ekskavatorių kauše guli į polietileną suvyniotas lavonas, tai, kas *buvo* jūsų statybų aikštele, tapo nusikaltimo vieta. Tad jeigu jūsų darbuotojai nesidomi policijos procedūromis ir teismo medicinos ekspertize, būčiau dėkingas, jei jie pasišalintų iš įvykio vietos, kai tik bus paimti parodymai. Tie, kam įdomu, gali likti ir stebėti tyrimo eigą iš už juostos, — atsakė Krosas.

Džordžo Kroso, arba, jei tiksliau, detektyvo seržanto Kroso iš Eivono ir Somerseto policijos pajėgų, nė kiek nenustebino akivaizdus rangovo abejingumas nesenos jaunuolio žūties atžvilgiu. Keistas vyro įsitikinimas, kad darbą galima tęsti lyg niekur nieko, panašiose situacijose atsidūrusiems žmonėms nebuvo toks jau neįprastas.

Rangovą glumino įspūdis, jog pareigūno pasiūlymas pasilikti ir stebėti procesą iš šalies — visai neironiškas. Regis, Krosas nuoširdžiai tikėjo, kad dalis statybininkų gali slapta žavėtis policijos darbu tiriant žmogžudystės bylą. Vyriškis nenumanė, kokia gera šiuo klausimu jo nuojauta. Detektyvas tiesiog stengėsi elgtis su rangovu mandagiai, vadovaudamasis savo partnerės, detektyvės seržantės Otės, nurodymais. Krosui nebuvo būdinga nei ironija, nei sarkazmas. Rangovas pagalbos prašančiu žvilgsniu atsisuko į seržantę, stovinčią netoliese.

— Pradėkime nuo jūsų parodymų, — tarė ji, užbėgdama už akių bet kokioms tolesnėms kalboms.

Krosas nužingsniavo atgal prie lavono. Jį labiau domino kūną supanti aplinka nei pats negyvėlis. Nelaimėliui apžiūrėti atidžiau morgę turės marias laiko.

— Pone Morganai, kiek laiko nebenaudojami šie garažai? — pasiteiravo detektyvas.

— Oficialiai — šiek tiek ilgiau nei metus. Tačiau žmonės juos naudojo nelegaliai: kai kurie — kaip sandėlius, kiti — atlie-

koms laikyti. Viename net buvo įsikūrę pora narkomanų. Velnio išperos. Jokios pagarbos privačiai nuosavybei, — skundėsi Morganas.

— Jūs paankstinote griovimo darbus, — tęsė Krosas.

— Taip, leidimai gauti penkiomis dienomis anksčiau, nei buvo numatyta. Iš kur žinote? — paklausė Morganas.

— Prieš atvykdamas patikrinau Tarybos pranešimą apie teritorijų planavimo pakeitimus. Ar datą pakeitėte dėl kokios nors konkrečios priežasties?

— Paprasčiausiai norėjau, kad reikalai judėtų į priekį, — atsakė Morganas.

Detektyvas inspektorius Karsonas, tiesioginis Kroso ir Otės viršininkas, tyrimui skyrė jau įprastu tapusį minimalų skaičių žmonių. Ne dėl to, kad žmogžudystė nebebuvo laikoma sunkiu nusikaltimu. Nuolatinis etatų mažinimas ir darbuotojų trūkumas policijos pajėgose vertė valdžią imtis tokių priemonių, kad žmogžudystes bent jau būtų pradėta tirti. Krosas negalėjo suprasti, kodėl Otė nesiliovė Karsonui priekaištavusi kaskart, susiklosčius panašiai situacijai. Jam tai atrodė beprasmiška. Džordžas slapta norėjo, kad žmogžudysčių tyrimą patikėtų jam vienam, nors puikiai suprato, jog tai būtų visiškai nepraktiška. Vis dėlto naudinga turėti porą žmonių, galinčių padėti aiškinantis nusikaltimą. Kita vertus, jam patiko dirbti vienam, nes tada nereikėdavo nuolat kontroliuoti savo elgesio su aplinkiniais.

Kas jau kas, bet paskirti Krosą vadovauti komandai tikrai nebūtų gera mintis. Sykį tai jau bandyta, ir rezultatai buvo katastrofiški, viskas vos nesibaigė Kroso atsistatydinimu — toks didelis spaudimas detektyvą kamavo turint tiesioginių pavaldinių. Jam geriausiai sekėsi rengti veiksmų planus, kuriais remdamasi jo partnerė Džosė Otė, juodaodė dviejų vaikų mama, vadovaudavo

jai priskirtai komandai. Džordžo parengtų planų reikėdavo laikytis nuo A iki Z, antraip, kaip Otei paaiškėjo gana ankstyvame jų bendradarbiavimo etape, viskas nueis šuniui ant uodegos. Kroso porininke detektyvė tapo nepaisant didelių jos protestų. Dabar Džosei tekdavo ne tik atsiprašinėti už kolegos veiksmus, bet ir tarpininkauti tarp jo ir likusio policijos departamento. Ne apie tai Otė svajojo, stodama į teisėtvarkos pareigūnų gretas. Krosas geriausiu atveju buvo antisocialus, blogiausiu — sumautas šiknis. Tačiau faktas kaip blynas: jis buvo velniškai geras detektyvas. Kiekvieną bylą išnarstydamas po kauelį, jį domino dalykai, į kuriuos niekas kitas, net ji pati, dažnai neatkreipdavo dėmesio. Niekur kitur nematytas smulkmenų akcentavimas, nenuilstamas įtariamųjų logikos, rutinos, elgesio modelių ir bet kokių nukrypimų nuo jų analizavimas lėmė, kad Kroso tirtose bylose nuteista daugiausia kaltinamųjų apylinkėje. Otė ėmė pastebėti, kad porininko antisocialumas bei empatijos stoka — itin naudingi įrankiai apklausų kambaryje. Taip pat susidarydavo įspūdis, kad toje aplinkoje detektyvas jaučiasi visiškai patogiai. Įtariamuosius per apklausą nervindavo Kroso elgesys, ir šie klaidingai leisdavo sau jį nuvertinti. Dėl tokios klaidos vėliau visada gailėdavosi.

Karsonas susikvietė „Garažo žmogžudystės“, kaip pats nusprendė ją pakrikštyti, tyrimo komandą į susirinkimų patalpą. Jis mėgo byloms, su kuriomis dirbdavo, priskirti kokį nors pavadinimą, tarsi dėl to jos taptų žymesnės.

— Visų pirma, turime nustatyti aukos tapatybę, — Džosės nuomone, beprasimiais žodžiais pradėjo kalbą viršininkas. — Jau nuolis su savimi neturėjo jokių dokumentų, piniginių, telefono, vairuotojo pažymėjimo ar graviruoto laikrodžio. Nieko, kas padėtų jį identifikuoti. Žinoma, bandysime paimti pirštų atspaudus ir DNR, bet jei velionio duomenų nėra sistemoje arba jei jis netaravo kariuomenėje, rezultatai mums niekuo nepadės.

Otei šie susirinkimai atrodė menkinantys ir siutinantys.

Karsonas ne tik konstatuodavo akivaizdžius dalykus, bet kartu tarytum mėgindavo įtikinti save ir kitus, neva vadovauja tyrimui ir taip pat yra naudingas. Iš tiesų jis viso labo pakartodavo informaciją žmonėms, kurie ją ir būdavo suteikę. O štai Krosas nematė čia nieko blogo. Jo manymu, visai naudinga tyrimo komandos nariams priminti jiems skirtus uždavinius ir pagrindus, reikalingus bet kokiai žmogžudystei išaiškinti. Detektyvui netrukdytų nuobodus šių susirinkimų tonas. Per juos turėdavo laiko mąstyti, kadangi faktai būdavo pakartotinai išdėstomi žodžiu.

— Džose, ką galvoja Džordžas?

Klausimas nuskambėjo taip, lyg paties Kroso patalpoje nebūtų. Alisa Makenzė policijoje stažavosi tyrėjos vietai gauti. Kai prieš šešis mėnesius pradėjo dirbti skyriuje, toks bendravimas jai pasirodė keistokas, tačiau visiems kitiems jis nekliuvo. Alisa netruko pastebėti, kad Krosas nemėgsta kalbėti prieš žmones, jei tai nėra būtina. Tad Otei tekdavo tarpininkės vaidmuo: partneris prieš susirinkimus išdėstydamas jai, ką mano, ir ji perduodavo tai kitiems. Juk niekas nemoka skaityti minčių. Dirbdama su Krosu, Makenzė greitai sumojo, kad tai toli gražu ne pats keisčiausias su juo susijęs dalykas. Ji vis dar ieškojo būdų, kaip su detektyvu bendradarbiauti. Mėginti perprasti, ko Krosas nori (nors, tiesą sakant, jo nurodymai būdavo tokie tikslūs ir pažodiniai, kad žodis „perprasti“ gal ir netinkamas), buvo viena, o neįsisižeisti dėl Džordžo būdo bei tono — visai kas kita.

— Kol kas neturiu jokių minčių, — pats į klausimą atsakė Krosas.

— Ar mums derėtų pasidomėti rangovu? — pasiteiravo Karsonas.

— Mažai tikėtina, kad jis slėptų kūną vietoje, kurią ketino nugriauti, taip viską atidengdamas, — pakomentavo Otė.

— Nebent ketino šitaip palaikais atsikratyti, — neatlyžo viršininkas.

- Man jis nepasirodė toks kvailas, — įsiterpė Krosas.
— Be to, pirmas pranešė apie kūną, — pridūrė Otė.
— Dviguba priedanga? Tikėjosi, kad mes taip ir pamany-
sime?

Krosas neatsakė. Ne todėl, kad klausimas nebuvo vertas atsakymo, kaip manė visi kiti susirinkusieji. Joks klausimas iš tiesų nebuvo užduotas, tad nebuvo į ką atsakyti.

— Tvarka, nagi, kibkime į darbą! — paragino Karsonas.

Tai Džosė suerzino dėl dviejų priežasčių. Pirma, jie jau buvo „kibę į darbą“, iki viršininkas juos pertraukė ir primygtinai pareikalavo surengti nereikalingą susitikimą. Antra, toks pats raginimas nuskambėdavo kiekvieno be išimties tyrimo pradžioje. Tarytum Karsonas laikytų save štabo seržantu iš serialo „Hilo gatvės bliuzas“*, kiekvieną ryto patikrą baigiančiu žodžiais: „Ak, taip, ir būkite atsargūs.“ Tušti plepalai. Karsonas akivaizdžiai norėjo kokio nors keisto šūkio. Otė būtų galėjusi prisiekti, kad vadovas savo frazę yra ištaręs su amerikietišku akcentu, ir ne syki. Todėl, prieš Karsonui autoritetingai išeinant iš susirinkimų kambario, ji dažnai viršininką sustabdydavo ir ko nors paklaUSDavo arba ką nors pridurdavo. Apgailėtinas poelgis, ir pati tai žinojo, bet jį atlikusi pasijUSDavo geriau. Šis kartas nebuvo išimtis.

— Dar vienas dalykas, pone.

— Taip?

— Kaip jis ten atsidūrė? Turiu omenyje kūną. Kas jį ten galėjo atnešti? Kokios įvykio aplinkybės?

— Na, taip. Mums derėtų patikrinti, kas ankstesni tų garažų savininkai.

— Šitą užduotį patikėsiu Alisai, — tarė Otė.

*

* Orig. „Hill Street Blues“. (Čia ir toliau — redaktorės pastabos.)

Krosas kelis sykius buvo grįžęs į nusikaltimo vietą. Pirmąjį — tos pačios dienos popietę, paskui — po saulėlydžio. Ne tam, kad ieškotų įkalčių. Jam rūpėjo pajauti aplinką. Ją ištyrinėti. Nere-tai panašiai analizuodavo žmones. Kartais — pro Tonio kavinės, kurioje kiekvieną rytą valgydavo pusryčius, langus. Krosą galėjai pavadinti žmonių elgsenos tyrėju. Jis tuo užsiėmė saviugdosa, o ne darbo tikslais. Stebėdamas, kaip aplinkiniai elgiasi, bandydavo juos suprasti, tikėdamasis įgytas žinias pritaikyti, kad pats lengviau įsiliėtų į visuomenę. Tokia praktika pasiteisindavo ne vi-sada, tačiau kadangi Džordžas puikiai žinojo neturintis įgimto, natūralaus žmonių elgsenos ir jų pačių suvokimo, jam toks mo-kymosi būdas atrodė geriausias.

Labiausiai Krosą domino daugiabučių kvartalas, iš kurio kaip ant delno matėsi nebaigti griauti garažai. Prie gyventojų paradinių durų vedė balkonų eilės. Kai kurie, didžiudamiesi savo būstu ir norėdami išsiskirti iš kaimynų, laukujes duris buvo pakeitę. Dalis balkonų greta naudojo gėlių vazonams, pakabinamiems krepšeliams bei loveliams laikyti, nors, Kroso nuomone, pastarieji čia nepritiko. Žmonės ateidavo ir išeidavo. Vaikai žaidė futbolą ir, kai kamuolys neišvengiamai įskrido pro balkono kraš-tą, susiginčijo, kas turi jį paimti. Zujo nemažai siuntas pristatan-čių kurjerių. Ne taip, kaip anksčiau. Apsipirkimo internetu laikai lėmė, kad prie žmonių namų nuolatos sustodavo siuntų furgonai. Maisto išvežiotojai pristatydavo užsisakytas picas. Slaugytojai ir apylinkės seselės atvykdavo pas pacientus.

Viena moteris reguliariai išeidavo parūkyti prie savo buto durų, kartkartėmis persimesdama žodžiu kitu su viršuje ir apa-čioje gyvenančiais kaimynais. Ji traukė dūmą, žiūrėjo ir mąstė. Krosas svarstė, ar moteris laikosi savo pačios įvesto draudimo rū-kyti viduje. Jos balkono dalis buvo apstatyta įspūdingai įvairiais ir sveikais augalais. Galbūt, pamanė Džordžas, tai rodo pasididžia-vimą namais ir tikslingumą. Norą kuo geriau išnaudoti tai, ką turi.

Kita vertus, gal šie augalai — draugo ar vyro, negalinčio pakęsti rūkymo bute, darbas. Kai Krosas buvo jaunesnis, jo tėvas Raimondas turėjo kambarinių gėlių kolekciją. Detektyvas neabejojo, kad jos dar ten pat, palaidotos po Raimondo ilgaiui sukauptų daiktų lavina. Ryškiai atsiminė savo tėvą, dažantį stambialapio fikuso* lapus nagų stiprikliais, kad šie blizgėtų. Būdamas mažas, ne juokais nusivylė: nesvarbu, kiek ilgai laukė, kaip rūpestingai laistė ir puoselėjo tą augalą, kaučiuko nebuvo nė ženklo. Praėjo daug metų, kol sužinojo, kad kaučiukmedis — visai kas kita.

Krosas nusprendė, kad ši moteris mėgsta vis išeiti į balkoną — galbūt vedama noro pabėgti nuo buities. Tačiau jos žvilgsnyje buvo kažkas, kas vertė detektyvą manyti, jog jai patinka stebėti aplinką. Šnekučiuotis. Sekti įvykius, alkūnėmis atsirėmus į balkono atbrailą. Tai buvo rutina, verčianti šią moterį judėti pirmyn. Neprarasti sveiko proto. Džordžui susidarė įspūdis, kad ji įsimena viską, ką mato, net menkaisiais smulkmenais. Niekas šiame rajone neįvykdavo be jos žinios.

— Kiek laiko čia gyvenate? — paklausė detektyvas iš kito balkono galo, artėdamas prie moters.

— Ššš... — sušnypstė ši. — Turiu siaubingai erzinančių kaimynų. Tik ir ieško dingsties susipykti.

— Atsiprašau, — tarė Krosas.

Iš arčiau ji atrodė šiek tiek vyresnė, gal net bemaž penkiasdešimties. Nuo ilgalaikio rūkymo ant viršutinės lūpos buvo ėmusios formuotis siauros vertikalios raukšlės.

— Atleiskit, ko jūs manęs klausėt? — pasitikslino moteris.

— Norėjau sužinoti, kiek laiko čia gyvenate.

— Jūs detektyvas, — konstatavo ji.

Vadinasi, jau buvo Krosą pastebėjusi anksčiau.

— Teisingai.

* Orig. *rubber plant*, verčiant pažodžiui — kaučiukinis augalas.

— Šiame rajone praleidau visą savo amžių. Netrukus sukaks dvidešimt metų, kai gyvenu šitame name.

— Ar dvidešimt pastarųjų metų tie garažai stovėjo visai ne-naudojami?

— Taip.

— Ar atsimenate juos iš vaikystės laikų?

— Aišku, tada jie buvo aktyviai naudojami. Daugiausia — sandėliavimo reikmėms, bet keli iš jų buvo sujungti į vieną, ir keletas automobilių mechanikų ten suko savo verslą, — atsakė moteris.

— Rimtai?

— Na, taip, jie buvo susirinkę visą įrangą. Atlikdavo technines apžiūras ir panašiai.

— Man regis, tokiems darbams ten mažoka vietos, — suabejojo Krosas.

— Ko gero, bet tiems žmogeliams veiklos nestigo. Aplink pastoviai rikiuodavosi automobiliai. Nepatikėsit, jie netgi turėjo mašinų keltuvą. Galiausiai užsimanė dar vieną garažą paversti dažykla, tačiau savivaldybė neleido, ir jie išsikraustė. O gaila. Su-teikdavo šiai vietai savito žavesio.

2

— Neprivalai man jo rodyti kaskart čia atėjęs, — tarė patologė, kai Krosas šimtąjį sykį pamojavo jai savo detektyvo ženkleliu.

Jis pažvelgė į polietileno plėvelę, kuri dabar buvo nuimta nuo kūno ir padėta į šoną.

— Plastikinė plėvelė, dažniausiai naudojama statybose, vykdamant apdailos darbus ir panašiai, — pasakė patologė. — Bet tu tai ir pats žinai.

Džordžas nesiginčijo, atsisuko į ant stalo gulintį numirėlį ir atidžiai išžiūrėjo šiam į veidą. Kairėje pusėje, skersai žandikaulio, buvo matyti didelė mėlynė ir pjautinė žaizda.

— Lūžis? — paklausė jis.

— Švarus. Galimai stambaus vyro kumščio ar kokio daikto darbas. Kol kas negaliu patikslinti.

Dėl to Krosui ir patiko Klerė. Užuoť dariusi prielaidas, ji surinkdavo tvirtus įrodymus ir tik tada pateikdavo išvadas. Kai kurie patologai pernelyg noriai siūlydavo įvairias teorijas, galinčias detektyvus ištisoms dienoms nukreipti klaidingu keliu.

— Tačiau vaikiną pražudė smūgis į pakaušį, — tęsė ji.

— Ar numanai, kas įvyko?

— Tikriausiai jis į kažką atsitrenkė krisdamas. Kažką gana kieto ir turinčio briauną.

— Vadinasi, jam smogė... Kumščiu — ar kuo kitu, — jis krito ir prasiskėlė kaukolę.

— Labiausiai tikėtina versija, bet man dar reikės ją patvirtinti.

— Nelaimingas atsitikimas?

Klerė nieko neatsakė, tik pažvelgė į Krosą. Detektyvui šis žvilgsnis buvo gerai pažįstamas. Jis reiškė: „Turėtum susiprasti ir neuždavinėti man teorinių klausimų. Aš dirbu tik remdamasi tvirtais medicininiais įrodymais, o ne hipotetinėmis fantazijomis.“

— Aptikai dar ką nors? — pasiteiravo Džordžas.

— Nieko svarbaus. Išskyrus kelis randus ant dilbių.

Krosas žvilgtelėjo.

— Nudegimai?

— Įmanoma.

— Ar galėčiau?..

Klerė atsiduso. Jis visada taip darydavo, be išimties. Ji nebesuprato šio klausimo prasmės. Jį užduodamas, detektyvas stebėjimo į patologės lateksinių pirštinių dėžutę, o tai reiškė, kad nori pats iš arčiau apžiūrėti kūną. Klerė tai visad priimdavo kaip netiesioginę jos darbo kritiką.

— Be abejo.

Krosas įdėmiai tyrinėjo mirusįjį, prisiartindamas prie pat veido, nė kiek nesibjaurėdamas, atvirkščiai — stengdamasis įsidėmėti kiekvieną detalę. Tada išsitiesė, iš kišenės išsitraukė užrašų knygelę ir ėmė skrebenči.

— Ką nors praleidau? — pavargusiu tonu pasidomėjo patologė.

— Tiesą sakant, taip, — tarė Džordžas. Tai nebuvo kritika, bet nesunku suprasti, kodėl Klerėi susidarė kitoks įspūdis. — Auka turi labai mažai kūno riebalų, neproporcingai raumeningas šlaunis, vaikinio žastų ir šlaunų oda šiek tiek aukščiau kelių ryškiai įdegusi. Bet ant delnų — jokių nuospaudų. Be to, jis nuolat nešioja akinius nuo saulės.

Klerė žiūrėjo į Krosą tuščiu žvilgsniu. Detektyvą šiek tiek nustebino tai, kad reikėjo aiškinti toliau.

— Mūsų anonimas yra dviratininkas. Galbūt profesionalas, — pridūrė jis.

Patologė nejučiomis nusijuokė, nes, nepaisant visko, Kroso įžvalga jai pasirodė gana įspūdinga.

— Ar tau iš tikrųjų manęs reikia?

— Žinoma, — be menkiausios ironijos atsakė Džordžas. — Aš nesu kvalifikuotas atlikti skrodimus, o net jei būčiau, neturėčiau tam laiko.

Taip taręs, jis išėjo.

Krosas darbe niekada nekiurksodavo tuščiomis. Buvo apsėstas minties, kaip geriausiai išnaudoti savo laiką, ypač turint omenyje ribotus policijos išteklius. Detektyvas jautė pareigą visada būti kiek įmanoma produktyvesnis. Popietę jis praleido dėdamas paskutinius taškus krūvoje dokumentų, susijusių su į teismą keliaujančia byla. Daugeliui kolegų tai būdavo varginantis užsiėmimas, kurį privalu atlikti, tačiau malonumo — jokio. O štai Krosui ši darbo dalis atrodė vos ne geriausia. Visų pirma, šia užduotimi jis galėjo pasirūpinti vienas, be niekieno pagalbos. Visgi svarbiausia buvo jausmas, kad užbaigi būtų. Pateiki įkalčiais įrodytą ir skrupulingomis apklausomis patvirtintą naratyvą. Krosas buvo pokalbių „be komentarų“ meistras. Jis galėdavo valandų valandas uždavinėti klausimus, nuo kurių įtariamieji, jų nuomone, gudriai išsisukinėdavo, sekdami advokato patarimu ir atsakinėdami fraze „be komentarų“. Tada Džordžas pateikdavo reikalaujantį paaiškinimo įrodymą ir taip sustabdydavo šią karuselę. Minėtieji „be komentarų“, atsidūrę bendrame apklausos kontekste, dažnai sudarydavo gana nepalankų kaltinamojo vaizdą, versdavo abejoti jo patikimumu bei istorija. Krosas taip pat pasižymėjo įgimta nuojauta, kaip valdyti ribotą apklausų laiką. Jis galėdavo išsisukti valandas tęsti, regis, niekur nevedantį dialogą, o tada akimirksniu suduoti žudantį smūgį ir viską užbaigti per kelias minutes. Mėgėdavosi ieškodamas smulkmenų, galinčių apversti bylas aukš-

tyn kojomis. Kartais kiti detektyvai prašydavo jiems talkinti rengiant dokumentus teismui, ir, jei tik turėdavo laiko, Krosas mielai sutikdavo. Otei neretai susidarydavo įspūdis, kad jos partneris — tarsi klasės pirmūnas, o kiti kolegos — mokiniai, besikreipiantys pagalbos dėl namų darbų.

Dar Džordžas reguliariai užsukdavo į Vaizdo stebėjimo ir analizės skyrių, nors, jo nuomone, šis pavadinimas toli gražu neatspindėjo realybės. Tai buvo viso labo laisvas kabinetas su keliais ant stalų pastatytais kompiuteriais bei pritemdyta šviesa. Blyškūs vietos darbuotojai atrodė taip, lyg jiems tikrai nepamaišytų įkvėpti gryno oro ir pabūti saulėje. Kita vertus, gal dėl tokio įspūdžio kalti sidabriniai ekranų atspindžiai. Skyriui vadovavo Katerina, santūri prie keturiasdešimties artėjanti moteris su žilomis sruogomis, kurių nė nebandė slėpti. Katerina labiau priminė vadovėlinę akademikę ar bibliotekininkę nei policijos pareigūnę. Galbūt todėl ji ir atsidūrė čia.

Policijos Vaizdo stebėjimo ir analizės skyrius toli gražu nepanėšėjo į rodomus per televizorių — su dešimtimis ekranų vienoje didžiulėje kosminį laivą primenančioje patalpoje, kurioje mygtuko paspaudimu per kelias sekundes gali rasti viską, ko ieškai. Ne, čia prirėkdavo kelių dienų kruopštaus ir varginančio ekranų žvalgymo vien tam, kad pamatytum neryškų sustabdytą kadrą su įtariamąjo transporto priemone. Tačiau šiame kabinate tvyrojo ramybė, o Krosas tai vertino. Tiesą sakant, visai mielai būtų čia dirbęs. Visgi aptariamame skyriuje stigo jo dėmesio vertų galvosūkių. Kita vertus, besikartojanti rutina Džordžui patiko. Be to, čia nebuvo nė kvapo popierių, o štai Sunkių nusikaltimų tyrimų skyriuje jų — nors vežimu vežk. Krosas šito nekentė. Kaip žmonėms produktyviai dirbti tokioje aplinkoje? Kaip įmanoma aiškiai mąstyti, apsuptam popierių?

Kolegos žiūrėjo stebėjimo kamerų įrašus iš gatvių, vedančių į daugiabučių kvartalą. Kito pasirinkimo nebuvo — pačiame

kvartale įrengtos kameros jau senokai nuniokotos vandalų. Iki šiol, deja, nieko nepavyko aptikti. Paieškoms nepadėjo ir tai, jog pareigūnai nežinojo jokių konkrečių laiko rėmų.

Pasigirdo beldimas į duris. Be Karsono, Krosas vienintelis turėjo nuosavą kabinetą. Tai buvo ne tiek privilegija, kiek būtinybė — jis negalėjo dirbti atviroje erdvėje, kur pernelyg daug erzinančių dalykų. Makenzė laukė, kol ją pakvies užteiti. Žinojo, kad Džordžas — ne iš tų, kurie verstų laukti be reikalo ar būtų apsėsti puikybės. Jam tiesiog reikėjo užbaigti pradėtą darbą arba minčių seką vienam ir netrukdomam. Gavusi ženklą, Alisa įžengė vidun ir dar minutę luktelėjo, kol Krosas baigė rašyti kompiuteriu ir pakėlė į ją akis. Tai buvo signalas kalbėti.

— Paskambinau į „British Cycling“*. Pasak jų, visiems profesionaliems britų dviratininkams viskas gerai, — pranešė Makenzė.

— Iš kur jie tą gali žinoti? — paklausė Krosas.

— Na, jei tiksliau, man buvo pasakyta, kad nė vienas iš sportininkų nėra paskelbtas dingusiu, — patikslino Alisa.

— O tai visai kas kita, ar ne?

— Tikriausiai.

— Europa.

— Atleiskite?

— Gerai, bet... — Jis nutilo, suvokęs, kad Makenzė neprašo leidimo palikti kabinetą. Ji dažnai taip sakydavo norėdama, kad Krosas pakartotų sakinį arba, kaip šiuo atveju, reikšdama nepriitarimą jo ištartai minčiai. — Ar kas nors ne taip?

— Europa? — pakartojo ji.

Tuo metu į kabinetą įėjo Otė ir juodu pertraukė.

— Manau, radau mūsų vaikiną. Eivono dviratininkų klubas, — pareiškė ji.

* Didžiosios Britanijos dviračių sporto federacija.

— Mėgėjas? — garsiai pagalvojo Džordžas.

Jei taip, labai ryžtingas ir atsidavęs, pamanė.

— Panašu, kad taip, — atsakė Džosė.

— Tai galime atmesti Europos versiją? — viltinškai paklausė Alisa.

— Kodėl? — nesuprato Krosas.

— Nes...

Makenzė pažvelgė į Otę, bet Džordžas ją pertraukė:

— Seržantei Otei viso labo atrodo, kad sėkmingai identifikavo mūsų auką, tačiau kol nėra galutinio sprendimo, privalome išnagrinėti visas įmanomas tyrimo kryptis.

— Supratau... — nusileido Alisa.

— Kas būtų, jei visi nustotume daryti tai, ką darę, kaskart, kai kuris nors iš mūsų patiki radęs vertingos informacijos? — tęsė jis, nuoširdžiai manydamas, kad naudojasi Džosės patarimu padėti Makenzei ir ją mokyti; Krosas nesuvokė, jog pastarieji jo žodžiai skamba žeminančiai ir kritiškai.

— Greitai atsidurtumėme aklavietėje, — atsakė Otė.

Džordžas atsiduso, visgi nesusilaikė nereplikavęs.

— Ne, seržante, mes apskritai nieko nepasiektume, — atkirto, eilinį sykį parodydamas savo negebėjimą parinkti švelnesnių žodžių mintims išsakyti. — Kai tik patvirtinsime, kad mirusysis priklausė Eivono dviratininkų klubui, tau apie tai pranešime ir duosime kokią nors kitą užduotį, — kreipėsi į Alisą.

Makenzė ir Otė išėjo iš kabineto. Pastaroji žinojo, kad kolegė jautriai reaguodavo į jos partnerio žodžius, nors jie jau keli mėnesiai dirbo drauge.

— Kartoju, Alisa, neimk visko taip giliai į širdį. Tiesiog vykdyk tau paskirtas užduotis tiksliai taip ir tada, kaip nurodyta, ir nepražūsi. Veikiausiai.

Džosė paliko Makenzę prie šiosios stalo, svarstydamą, ar Alisai pavyks susidoroti su tokia darbo realybe. Otė neabejojo,

kad Krosas turi elgesio sutrikimų — jos pačios brolis sirgo autizmu, — visgi kartais būdavo lengva šitai užmiršti, nes Džordžas atrodydavo sąmoningai grubus, priešiškusą keliantis vyresnio amžiaus baltaodis vyras. Jai vis tekdavo sau priminti, kad jo bendravimo maniera niekaip nesusijusi su asmeniškumu. Juk Krosas nesiekė būti nepakenčiamas ar nemalonus — tiesiog protarpiais jam taip išeidavo.